

Handläggare
Ceder Outi
Eld Malin
Holström Ingrid

Datum
2018-01-31

Diarienummer
UBN-2018-0374

Utbildningsnämnden

Regler för förskola och pedagogisk omsorg

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslås besluta

att anta förslag till reviderade regler för förskola och pedagogisk omsorg, samt

att regelverket ska börja gälla för ansökningar som inkommer från och med den 1 augusti 2018

Sammanfattning

De nya reviderade reglerna innebär en anpassning till utbildningsnämndens beslut om relativ närhet för förskolan den 28 september 2016. I samband med det har gjorts mindre anpassningar samt vissa förtydliganden och språkliga justeringar. Det nya regelverket föreslås börja gälla för ansökningar som inkommer från och med den 1 augusti 2018.

Bakgrund

Utbildningsförvaltningen har fått i uppdrag att revidera regler för förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet. De tidigare reglerna antogs av utbildningsnämnden den 24 februari 2016.

Dessutom behöver utbildningsnämnden utifrån beslut den 28 september 2016 om att efter syskonförtur lägga till relativ närhet i prioriteringsordningen vid placering i förskola, revidera regler för förskola och pedagogisk omsorg. Även en del förtydliganden och språkliga justeringar behöver göras.

Utbildningsförvaltningen föreslår att reglerna för förskola och fritidshem särskiljs i två olika dokument. I detta ärende föreslås de nya reviderade reglerna för förskola och pedagogisk omsorg.

Föredragning

I bilaga redovisas hela förslaget till reviderade regler för förskola och pedagogisk omsorg. Föreslagna förändringarna redovisas nedan.

Öppettider (2.1)

I de tidigare reglerna angavs att förskolor med minst 60 placerade barn alltid ska hålla öppet inom ramtiden (12 timmar per dag) om föräldrar har behov av det. Kravet föreslås tas bort eftersom lagstöd saknas. För att vårdnadshavare ska kunna göra ett val utifrån behov av omsorgstid ska alla förskolor sträva efter att tillmötesgå föräldrarnas behov av omsorg i enlighet med skollagen 8 kap § 5. Förskola erbjuds helgfria vardagar förutom julafton, nyårsafton och midsommarafton. Öppettiderna varierar utifrån föräldrars behov. För att vårdnadshavare ska kunna göra ett val utifrån behov av omsorgstid ska i fortsättningen alla förskolor informera om sina öppettider i eBarnUngdom och i Hitta och jämför.

Särskild handläggning och prioritetsordning (2.3 och 2.4)

Prioritetsordningen föreslås förändras utifrån utbildningsnämndens beslut om att relativ närhet ska användas i förskolan som ett kriterium vid placering av barn om konkurrens om plats föreligger. Det tidigare kriteriet om att äldre barn har företräde framför yngre barn tas bort. Vidare har hantering av placering av barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver stöd i sin utveckling i form av förskola samt barn med behov av omsorg under tid då förskola inte erbjuds, flyttats från prioritetsordning till ett avsnitt som behandlar särskild handläggning. Den särskilda handläggningen reglerar även placering av barn med skyddad adress och/eller skyddad identitet.

Förslag till ny prioritetsordning:

1. Syskon till barn som redan har plats på den aktuella förskolan. Med syskon menas här samtliga barn folkbokförda i samma hushåll oavsett vårdnadshavare.
2. Relativ närhet vilket innebär att avståndet mellan barnens folkbokföringsadress och den sökta förskolan mäts och sätts i förhållande till avståndet till en annan näraliggande förskola.
3. Ansökan inkommit senare än fyra månader innan önskat placeringsdatum (behovsdatum).
4. Barn folkbokförda i annan kommun.

Punkterna 3-4 läggs till som ett förtydligande.

Rätt att stå kvar i kön (2.5)

Utifrån Skolinspektionens synpunkter (dnr 40-2009:2419) på hur kommuner handlägger antagning till plats i förskola föreslås att vårdnadshavare som erbjuds plats till lägre önskade alternativ, kan tacka ja eller nej till denna plats men ändå stå kvar i kön till de högre sökta alternativen. Vårdnadshavare som **inte** erbjuds plats på något av sina önskade alternativ, utan får erbjudande om plats på annan förskola, kan tacka ja eller nej till erbjudandet men ändå stå kvar i kön till samtliga önskade alternativ.

Anpassningar och förtydliganden

Vissa ändringar har gjorts för att förtydliga och förenkla hantering.

- Det tydliggörs att det under särskilda omständigheter kan räcka att enbart en av vårdnadshavarna besvarar ett platserbjudande. (2.5)
- Tiden som vårdnadshavare har på sig att svara på ett platserbjudande förlängs från sju till åtta dagar för att ge vårdnadshavare lite mer tidsutrymme att ta ställning. (2.5)

- Det tydliggörs att en uppsägning av plats måste ske vid övergång åt båda hållen mellan avgiftsfri plats i allmän förskola till avgiftbelagd förskoleplats. Det behövs för att minska risken för fel i avgiftshanteringen. (4.2)
- Kriterier för att beviljas omsorg med övernattnig eller under helger har givits en tydligare formulering. (3.1)
- Det förtydligas att text om stöd till resor vid omsorg utanför ordinarie öppettider är tillämplig enbart för barn i fritidshemmet. (3.3)

Konsekvenser för barn/elever

Den relativa närheten möjliggör för vårdnadshavare att i större utsträckning få tillgång till förskoleplats i närheten av hemmet. Likvärdigheten för vårdnadshavare ökar i och med att kriteriet för ålder tas bort i prioritetsordningen. Särskiljandet av de nya reglerna för förskola och fritidshem ger ökad tydlighet för vårdnadshavare då de söker information om verksamheterna.

Ekonomiska konsekvenser

Tydliga konsekvenser är inte möjliga att urskilja i nuläget men en ökad kostnad skulle kunna uppstå om det blir utökat öppethållande vid införandet av relativ närhet.

Utbildningsförvaltningen

Birgitta Pettersson
Utbildningsdirektör

REGLER

FÖR

FÖRSKOLA OCH PEDAGOGISK OMSORG

Regler, inom ramen för 8 kap och 25 kap. skollagen
Reviderad efter beslut i utbildningsnämnden 2018-02-14

1. ALLMÄNT

Reglerna finns i skollagen (2010:800); 8 kap. (förskolan) och 25 kap. (annan pedagogisk verksamhet).

Uppsala kommun strävar efter att all placering i förskola och pedagogisk omsorg ska ske på ett sådant sätt att den innebär största möjliga kontinuitet och trygghet för barn och familj.

Antagningsenheten i kommunen är gemensam för all placering i förskola och pedagogisk omsorg i kommunal regi samt i enskild regi där verksamheten får kommunala bidrag och har valt att ingå i kommunens placeringssystem.

2. FÖRSKOLA OCH PEDAGOGISK OMSORG FÖR BARN 1-5 ÅR

Verksamhet för barn i åldrarna 1-5 år bedrivs i form av **förskola** och **pedagogisk omsorg** (familjedaghem/dagbarnvårdare, flerfamiljsystem och familjenätverk).

I nedanstående text inkluderar benämningen förskola även pedagogisk omsorg.

2.1 Rätt till plats inom förskola och pedagogisk omsorg

Barn till vårdnadshavare som förvärvsarbetar eller studerar ska erbjudas förskola i den omfattning det behövs med hänsyn till vårdnadshavares förvärvsarbete eller studier.

För att vårdnadshavare ska kunna göra ett val utifrån behov av omsorgstid ska alla förskolor sträva efter att tillmötesgå föräldrarnas behov av omsorg i enlighet med skollagen 8 kap § 5. Förskola erbjuds helgfria vardagar förutom julafton, nyårsafton och midsommarafton. Öppetiderna varierar utifrån föräldrars behov. Omsorg under annan tid beskrivs nedan i särskilt avsnitt.

Alla barn har rätt till minst 525 timmar om året (allmän förskola) från och med höstterminen det år barnet fyller tre år.

På begäran ska vårdnadshavare styrka sin arbets- och studietid. Barn ska även erbjudas förskola i den omfattning det behövs med hänsyn till barnets eget behov på grund av familjens situation i övrigt.

Verksamheten kan stängas under fyra dagar/läsår för att ge personalen möjlighet till planering och utbildning. Reducering av avgiften medges inte för dessa dagar. Huvudmannen kan ordna tillfälliga lösningar för barn i behov av omsorg under dessa dagar.

Övriga vardagar under året ska verksamhet tillhandahållas för placerade barn. Det gäller även vid behov av verksamhet under skollov. Verksamheten kan bedrivas vid annan enhet eller i annan form.

I Uppsala kommun gäller följande riktlinjer:

- Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling ska erbjudas plats i förskolan om inte barnets behov av sådant stöd tillgodoses på annat sätt (8 kap. 7 § skollagen). Ett barns rätt till förskola med anledning av barnets eget behov fastställs efter särskild prövning.
- Barn vars vårdnadshavare är arbetslösa eller föräldralediga har rätt till plats i förskola 20 timmar per vecka. För att en vårdnadshavare ska anses arbetslös och barnet därmed berättigat till förskola ska vårdnadshavare stå till arbetsmarknadens förfogande och

även i övrigt uppfylla kraven på att vara aktivt arbetssökande. Om vårdnadshavare, vid arbetslöshet eller föräldraledighet, arbetar delvis under en vecka har barnet rätt till fyra timmars vistelsetid de dagar vårdnadshavare inte arbetar.

- Vårdnadshavare har rätt att behålla barnets befintliga vistelsetid en månad efter syskonets födelse eller arbetslöshetens början.
- Vid graviditet får syskon behålla sin aktuella omsorgstid även om modern under månaden före beräknad nedkomst tar ut föräldraledighet, semester eller av annat skäl inte studerar eller arbetar.
- Barn till vårdnadshavare som förvärvsarbetar eller studerar har rätt till omsorg under tid då förskola inte erbjuds i den omfattning det behövs med hänsyn till vårdnadshavares förvärvsarbete, studier eller familjens situation i övrigt.

2.2 Anmälan

Anmälan till plats i förskola ska göras minst fyra månader (handläggningstid) före det datum plats önskas (behovsdatum). Barnet kan få plats tidigast från ett års ålder. Plats erbjuds så fort det finns ledig plats. Anmälan kan lämnas året runt.

Anmälan görs genom webbtjänst eBarnUngdom eller på särskild blankett, tidigast när barnet är en månad gammalt. I anmälan anges från vilket datum förskoleplats önskas (behovsdatum). Vårdnadshavare kan i sin anmälan välja maximalt nio alternativ. Det är dock inte garanterat att barnet får plats på något av dessa val. Om plats inte kan erbjudas enligt önskemål erbjuds barnet annat alternativ.

Anmälan kan ändras genom webbtjänst eller skriftligen genom ny anmälan. Vårdnadshavare får ändra sina alternativ utan att handläggningstiden påverkas. Vårdnadshavare kan ändra behovsdatum till ett senare datum. Om behovsdatum ändras till ett tidigare datum erbjuds plats så fort ledig plats finns.

2.3 Särskild handläggning

Antagningsenheten handlägger i särskild ordning:

- Barn med skyddad adress och/eller skyddad identitet.
- Barn till vårdnadshavare med behov av omsorg då förskola inte erbjuds.
- Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola.

2.4 Prioritetsordning

Barnet ska erbjudas plats vid en förskoleenhet så nära barnets eget hem som möjligt om familjen så önskar. Skälig hänsyn ska tas till vårdnadshavares önskemål (8 kap. 15 § skollagen).

Vid placering beaktas att huvudmannen enligt 8 kap. 8 § skollagen ska kunna se till att barngrupperna har en lämplig sammansättning och storlek.

Om det uppstår konkurrens om plats gäller följande prioriteringsordning, som gäller både vid nyplacering och vid byte av placering:

1. Syskon till barn som redan har plats på den aktuella förskolan. Med syskon menas här samtliga barn folkbokförda i samma hushåll oavsett vårdnadshavare.
2. Relativ närhet vilket innebär att avståndet mellan barnens folkbokföringsadress och den sökta förskolan mäts och sätts i förhållande till avståndet till en annan näraliggande förskola. Se nedan.

3. Ansökan inkommit senare än fyra månader innan önskat placeringsdatum (behovsdatum).
4. Barn folkbokförda i annan kommun.

Relativ närhet

Om en förskola inte har plats för alla som önskat den, görs ett urval utifrån relativ närhet. Relativ närhet är skillnaden i farbar väg till den önskade förskolan jämfört med en alternativ förskola i närheten.

Så här beräknas relativ närhet:

- Avståndet mellan barnets folkbokföringsadress och den önskade förskolan mäts.
- Avståndet till den önskade förskolan jämförs med avståndet till den närmaste eller näst närmaste förskolan för att få fram skillnaden i avstånd = den relativa närheten. Om den valda förskolan är den förskola som ligger närmast jämförs avståndet med den näst närmaste förskolan. I andra fall jämförs avståndet mellan den valda förskolan och den närmaste förskolan. Därefter jämförs den relativa närheten för samtliga som sökt samma förskola.
- Om två barn önskat samma förskola och bara ett av dem kan få en plats, så är det barnet som har längsta relativa avståndet till den alternativa förskolan som har rätt till platsen.
- Om två barn har samma relativa närhet:
 - mäts avståndet till sökt förskola. Det barn som har kortast väg till sökt förskola erbjuds platsen.
 - i de fall avståndet till sökt förskola är samma antas det barn som valt förskolan i första hand framför det barn som valt skolan som andra- eller tredjehandsval.
 - i de fall då båda haft samma förskola som valalternativ används lottning.

2.5 Placering i förskola och pedagogisk omsorg

När ledig plats finns får vårdnadshavarna till barnet som står på tur ett platserbjudande som ska besvaras av barnets båda vårdnadshavare. I vissa fall räcker det med att endast den ena vårdnadshavaren besvarar platserbjudandet. Det avgörs av handläggaren i det specifika ärendet.

För att få en placering ska vårdnadshavarna tacka ja till platserbjudande **inom åtta dagar**. Med svaret ska vårdnadshavare skicka in blanketterna *Kontrakt för omsorgstid* och *Inkomstanmälan för avgift*.

Om vårdnadshavarna inte svarat på platserbjudandet inom åtta dagar betraktas det som att de avstår från erbjuden plats och anmälan avregistreras.

Vårdnadshavare som erbjuds plats till lägre önskade alternativ, kan tacka ja eller nej till denna och ändå stå kvar i kön till högre önskade alternativ.

Vårdnadshavare som **inte** erbjuds plats på något av sina önskade alternativ, utan får erbjudande om plats på annan förskola, kan tacka ja eller nej till erbjudandet och ändå stå kvar i kön till samtliga önskade alternativ.

För vårdnadshavare som arbetar skift eller har oregelbunden arbetstid är sysselsättningsgraden avgörande för omfattning av tid i förskolan, oavsett när arbetet utförs.

Full avgift betalas tolv månader per år oavsett vistelsetid. För barn med rätt till allmän förskola reduceras avgiften med 25 procent under perioden september till och med maj.

2.6 Uppehåll i placering

Den som, vid annat än sommarledighet, inte ska utnyttja sin plats under mer än två månader kan ansöka om att ha kvar platsen upp till tre månader. Ansökan om att behålla platsen sker skriftligen till antagningsenheten. Avgift betalas även när platsen inte används.

3. OMSORG UTANFÖR ORDINARIE ÖPPETTIDER PÅ FÖRSKOLA

Omsorgen ges mellan kl. 18:30 och kl. 06:30 vardagar samt under lördagar, söndagar och helgdagar.

Barn till vårdnadshavare som förvärvsarbetar eller studerar har rätt till omsorg under tid då förskola inte erbjuds i den omfattning det behövs med hänsyn till vårdnadshavares förvärvsarbete, studier eller familjens situation i övrigt.

Omsorgen kan erbjudas från och med ett års ålder till och med vårterminen det år barnet fyller 13 år.

Omsorg under tid då förskola inte erbjuds delas upp i:

- omsorg som **inte** innebär övernattnig, och
- omsorg som innebär övernattnig eller bedrivs under lördagar, söndagar och helgdagar.

Omsorg som **inte** innebär övernattnig beviljas vårdnadshavare som har möjlighet att lämna eller hämta barn så att nattvilan kan ske i hemmet. Om barn inte ska övernatta i verksamheten kan lämning ske tidigast kl. 06:00 och hämtning senast kl. 22:00.

Omsorg som innebär övernattnig beviljas vårdnadshavare som inte har möjlighet att lämna eller hämta barn så att nattvilan kan ske i hemmet. Nattvilan sker då i omsorgen. Denna typ av omsorg omfattar även omsorg under lördagar, söndagar och helgdagar även om den inte innebär övernattnig.

3.1 Rätt till omsorg

För att få tillgång till omsorgen med hänsyn till vårdnadshavares förvärvsarbete, ska arbetstid mellan kl. 18:30 och kl. 06:30 styrkas genom intyg av arbetsgivare. Schema ska bifogas med ansökan. Restid till/från arbetet mellan kl. 18:30 och kl. 06:30 ska styrkas.

För att få tillgång till omsorgen med hänsyn till familjens situation i övrigt kan som exempel nämnas en situation där en vårdnadshavare är intagen på behandlingshem, kriminalvårdsanstalt eller liknande.

Ansökan om omsorgen ska ske hos antagningsenheten. Barn vars vårdnadshavare har behov av omsorg under tid då förskola inte erbjuds har förtur till en förskola som erbjuder sådan omsorg.

För att beviljas omsorg som innebär övernattnig eller bedrivs under lördagar, söndagar och helgdagar krävs att vårdnadshavaren inte kan lämna eller hämta barnet så att nattvilan kan ske

i hemmet. Detta är en bedömning som görs i det enskilda fallet utifrån följande kriterier; barnets ålder, vårdnadshavarens arbetsschema påföljande dag samt barnets och vårdnadshavarens behov av dygnsvila.

3.2 Särskilda skäl

I enskilda fall, där det finns särskilda skäl, kan lösningar med personal som hämtar barnet och utför omsorgen i barnets hem förekomma. Sådana lösningar omprövas regelbundet. Med särskilda skäl menas att omsorgen behöver utföras i hemmet för att undvika en ohållbar situation för den enskilda familjen. Särskilda skäl kan vara av olika art och bedöms i det enskilda fallet. Särskilda skäl ska styrkas med underlag.

3.3 Resor

Vårdnadshavaren ansvarar för alla resor i samband med omsorg då förskola inte erbjuds.

4. AVGIFT OCH UPPSÄGNING AV PLATS

4.1 Avgifter

Vårdnadshavarens avgifter betalas per månad, tolv månader om året.

I de fall vårdnadshavare har olika adresser skickas faktura till den vårdnadshavare där barnet är folkbokfört. I de fall där endast den vårdnadshavare som är folkbokförd på annan adress än barnet har behov av plats i förskola, skickas faktura till denna vårdnadshavare.

4.2 Uppsägning

Vårdnadshavare har rätt att när som helst under året säga upp plats. Uppsägningstiden är en månad. Avgift betalas under uppsägningstiden. Uppsägning krävs vid övergång från avgiftsfri plats i allmän förskola till avgiftbelagd förskoleplats och även vid övergång från avgiftsbelagd förskoleplats till avgiftsfri plats i allmän förskola.

4.3 Avstängning

Vid tre obetalda månadsavgifter kan placering sägas upp med omedelbar verkan. Avstängning kvarstår till dess vårdnadshavaren reglerat skulden eller upprättat överenskommelse om avbetalning. Hantering sker enligt en särskild rutin som tillvaratar vårdnadshavarens möjligheter att behålla barnets plats.

Avstängning av plats får inte ske om barnet är i behov av särskilt stöd eller för den del som omfattas av rätten till allmän förskola.